

УДК 332.1:330.34

ФІНАНСОВІ ДИСБАЛАНСИ ЯК ФОРМИ ПРОЯВУ НЕРІВНОВАЖНОГО ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Вероніка Юхименко; Наталія Скрипник

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
Дніпро, Україна*

Резюме. Фінансові дисбаланси є однією з основних характеристик сучасного нерівноважного глобального розвитку, що відображає структурну нерівність у розподілі фінансових ресурсів, капіталу та економічного потенціалу між державами та регіонами. Основними причинами фінансових дисбалансів є нерівномірність економічного розвитку, диспропорції в торгових балансах, неконтрольовані фінансові потоки, а також вплив глобалізації, що посилює залежність країн, які розвиваються, від зовнішніх ринків. Одним із ключових проявів дисбалансу є накопичення дефіциту платіжного балансу, що призводить до боргової залежності від міжнародних фінансових організацій. У розвинених країнах надмірна концентрація капіталу сприяє виникненню криз надвиробництва, тоді як країни, що розвиваються, стикаються з дефіцитом інвестицій для забезпечення сталого економічного зростання. Такі дисбаланси посилюють глобальну соціально-економічну нерівність, створюють додаткові ризики для фінансової стабільності та сприяють періодичному виникненню фінансових криз. Проблема фінансових дисбалансів включає також недоліки існуючої системи глобального регулювання, яка часто не в змозі ефективно відповісти на виклики, пов'язані з інтеграцією економік. Серед можливих шляхів подолання цих явищ – реформування міжнародних фінансових інституцій, посилення координації між країнами для регулювання фінансових потоків, запровадження нових механізмів управління ризиками та створення умов для рівноправної участі країн, що розвиваються, у прийнятті глобальних рішень. Перспективи зменшення впливу фінансових дисбалансів включають розроблення альтернативних моделей економічного зростання на основі сталого використання ресурсів, інклюзивного підходу до розподілу фінансових вигод та інтеграції екологічних аспектів у фінансову політику. Тільки комплексний підхід, який поєднує національні зусилля щодо зміцнення економічної стабільності та міжнародної співпраці, може мінімізувати негативні наслідки фінансових дисбалансів і забезпечити стабільний розвиток світової економіки в довготривалій перспективі.

Ключові слова: фінансові дисбаланси, глобальний розвиток, нерівновага, платіжний баланс, економічна нерівність, інвестиції, глобалізація, фінансова стабільність, економічне зростання.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.02.183

Отримано 17.02.2025

UDC 332.1:330.34

FINANCIAL IMBALANCES AS FORMS OF MANIFESTATION OF UNEQUAL GLOBAL DEVELOPMENT

Veronika Yukhymenko; Nataliia Skrypnyk

Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro, Ukraine

Summary. Financial imbalances are one of the main characteristics of modern unbalanced global development, reflecting structural inequality in the distribution of financial resources, capital and economic potential between states and regions. The main causes of financial imbalances are uneven economic development, imbalances in trade balances, uncontrolled financial flows, as well as the impact of globalization, which increases the dependence of developing countries on external markets. One of the key manifestations of the imbalance is the accumulation of a balance of payments deficit, which leads to debt dependence on international financial institutions. In developed countries, excessive concentration of capital contributes to the emergence of crises of

overproduction, while developing countries face a deficit of investment to ensure sustainable economic growth. Such imbalances exacerbate global socio-economic inequality, create additional risks to financial stability and contribute to the periodic emergence of financial crises. The problem of financial imbalances also includes the shortcomings of the existing system of global regulation, which is often unable to effectively respond to the challenges associated with the integration of economies. Possible ways to overcome these phenomena include reforming international financial institutions, strengthening coordination between countries to regulate financial flows, introducing new risk management mechanisms, and creating conditions for equal participation of developing countries in global decision-making. Prospects for reducing the impact of financial imbalances include the development of alternative models of economic growth based on sustainable resource use, an inclusive approach to the distribution of financial benefits, and the integration of environmental considerations into financial policy. Only a comprehensive approach that combines national efforts to strengthen economic stability and international cooperation can minimize the negative consequences of financial imbalances and ensure the sustainable development of the world economy in the long term.

Key words: financial imbalances, global development, disequilibrium, the balance of payments, economic inequality, investment, globalization, financial stability, economic growth.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.02.183

Received 17.02.2025

Постановка проблеми. Фінансові дисбаланси є одним із ключових викликів сучасної глобальної економіки, що відображають нерівномірність розподілу фінансових ресурсів, капіталу та економічного потенціалу між країнами. Вони виникають через диспропорції у платіжних балансах, нерівність у доступі до інвестицій та залежність економік, що розвиваються, від зовнішніх ринків. Ця проблема має безпосередній зв'язок із важливими науковими завданнями, такими, як дослідження причин і наслідків глобальної економічної нерівності, механізмів регулювання фінансових потоків та попередження фінансових криз. Практичне значення питання полягає у необхідності розроблення ефективних інструментів міжнародного фінансового регулювання, здатних забезпечити стабільний розвиток економік, зменшення ризиків соціальної нерівності та зміцнення глобальної фінансової стабільності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Праці таких дослідників, як Джозеф Стігліц, Пол Кругман і Кармен Рейнхарт зробили значний внесок у розуміння природи та наслідків фінансових дисбалансів. У своїх роботах вони акцентують увагу на системних недоліках глобальної фінансової архітектури, нерівності доступу до фінансових ресурсів та ризиках, пов'язаних з міжнародною фінансовою інтеграцією. Зокрема, дослідження причин фінансових криз та їх зв'язку з диспропорціями платіжного балансу стали основою для розроблення рекомендацій щодо реформування глобальних економічних механізмів.

Українські науковці також активно досліджують проблематику фінансових дисбалансів. Зокрема Кльоба Т. у своїй роботі аналізує причини та наслідки фінансових дисбалансів в економіці регіонів України, розглядаючи сценарії їх розвитку та пропонуючи шляхи досягнення фінансової стабільності. Кравчук Н. досліджує глобальні фінансові дисбаланси в контексті філософського фундаменталізму та історичного еволюціонізму, акцентуючи на методологічному оновленні підходів до їх аналізу. Новосолова О. вивчає економічну природу та причини виникнення фінансових дисбалансів, досліджуючи прояви фінансових протиріч між інтересами суб'єктів геопростору та найнебезпечніші дисбаланси у глобальній економіці.

Метою дослідження є визначення сутності та причин фінансових дисбалансів у глобальній економіці, їх впливу на нерівноважний розвиток країн та виявлення шляхів їх мінімізації. Особливу увагу приділено аналізу тих аспектів проблеми, які залишаються недостатньо вивченими, зокрема впливу новітніх глобалізаційних процесів на посилення фінансових диспропорцій, ролі регіональних фінансових угруповань у стабілізації економік, що розвиваються, та пошуку механізмів запобігання фінансовим кризам у контексті сучасних викликів. Означена стаття присвячена заповненню цих прогалин

шляхом поєднання теоретичного аналізу та практичних рекомендацій для вирішення проблеми на міжнародному рівні.

Постановка завдання. Для досягнення поставлених цілей необхідно провести комплексний аналіз причин і наслідків фінансових дисбалансів у світовій економіці, визначити ключові чинники, що призводять до дисбалансу розвитку, та вивчити механізми, які дозволяють мінімізувати їх вплив на міжнародні фінансові процеси. Особливу увагу слід приділити ролі міжнародних фінансових інституцій у регулюванні дисбалансів, а також оцінювання ефективності існуючих підходів до управління світовими фінансовими потоками.

Цілі статті передбачають визначення найвразливіших сегментів світової економіки, які піддаються впливу фінансових дисбалансів, та обґрунтування рекомендацій щодо створення нових механізмів регулювання. Важливим завданням є також визначення перспектив розвитку економік країн у контексті їх інтеграції у світову фінансову систему. Це включає оцінювання потенціалу співпраці між країнами для досягнення фінансової стабільності та розроблення стратегій запобігання майбутнім кризам.

Виклад основного матеріалу. Фінансові дисбаланси є складними та багатогранними явищами, що відображають стійкі відхилення фінансових показників від їх довготривалих тенденцій або економічно обґрунтованих рівнів. Ці відхилення можуть проявлятися в різних формах, включаючи дефіцит або профіцит платіжного балансу, значні коливання обмінного курсу, нерівномірний розподіл капіталу та інвестицій між країнами, а також диспропорції в рівнях заощаджень і споживання. Фінансовий дисбаланс може виникати як на національному, так і на глобальному рівнях, впливаючи на стійкість фінансових систем та економічний розвиток держав.

Однією з основних причин фінансових дисбалансів є нерівномірність економічного розвитку між країнами та регіонами. Розвинені економіки часто мають значні профіцити платіжного балансу через високий рівень експорту та накопичення капіталу, тоді як країни, що розвиваються, стикаються з дефіцитом через залежність від імпорту та обмежений доступ до фінансових ресурсів (рис. 1). Це призводить до накопичення зовнішнього боргу та підвищення вразливості економік, що розвиваються, до зовнішніх шоків [1].

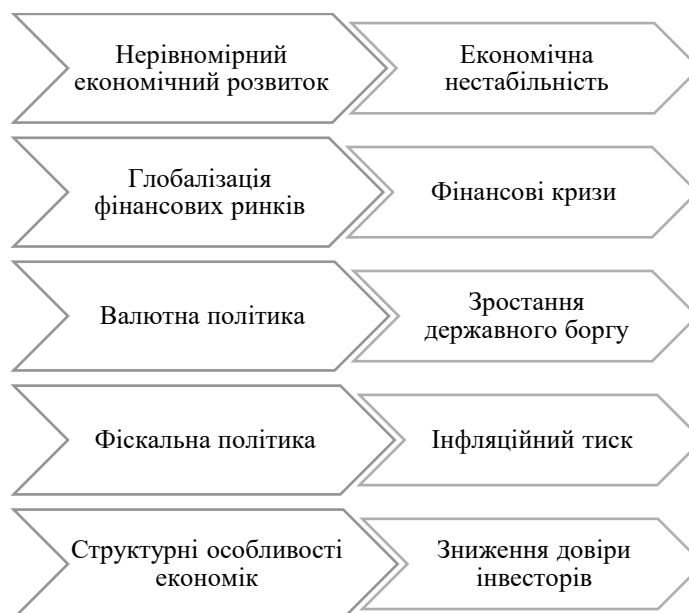

Рисунок 1. Причини та наслідки фінансових дисбалансів у глобальній економіці

Глобалізація фінансових ринків також сприяє виникненню дисбалансів. Лібералізація фінансових потоків і обмеження руху капіталу дозволяють швидко переміщувати значні обсяги фінансових ресурсів між країнами. Це може призвести до перегріву економік, утворення фінансових бульбашок і раптового відтоку капіталу, що дестабілізує національні фінансові системи. Велику роль у формуванні фінансових дисбалансів відіграє також монетарна політика країн. Фіксовані або штучно занижені обмінні курси можуть стимулювати експорт і накопичення валютних резервів, але водночас призводять до дисбалансів у торгових відносинах і накопичення зовнішніх зобов'язань. З іншого боку, плаваючі обмінні курси можуть призводити до значних коливань, які впливають на конкурентоспроможність економіки й стабільність фінансових ринків.

На формування фінансових дисбалансів також впливає фіскальна політика держав, у тому числі рівень державних витрат і фіскальна дисципліна. Надмірні державні витрати без відповідного зростання доходів можуть призвести до дефіциту бюджету та зростання державного боргу. Це, у свою чергу, може спричинити інфляційний тиск, підвищення процентних ставок і зниження довіри інвесторів до національної економіки.

Виникненню фінансових дисбалансів можуть сприяти такі структурні особливості економік, як залежність від експорту товарів або вузька спеціалізація виробництва. Зміни світових цін на сировину чи попиту на окремі товари можуть істотно вплинути на платіжний баланс і фінансову стабільність таких країн. Крім того, відсутність диверсифікації економіки робить її вразливішою до зовнішніх шоків і коливань на світових ринках. Поглибленню фінансових дисбалансів сприяє також недосконалість міжнародної фінансової архітектури та відсутність ефективних механізмів координації економічної політики між країнами. Відсутність скоординованих дій у сфері монетарної, фіскальної та торговельної політики може призвести до накопичення глобальних дисбалансів і збільшення ризику фінансових криз [2]. Поведінкові фактори, такі, як надмірний оптимізм інвесторів, недооцінювання ризиків і стадний ефект на фінансових ринках можуть посилити фінансовий дисбаланс. Масове залучення до певних класів активів або ринків без належного оцінювання фундаментальних показників може призвести до утворення фінансових бульбашок і їх подальшого згортання, що негативно позначається на фінансовій стабільності.

Фінансовий дисбаланс є ключовим фактором, що впливає на нерівномірний розвиток світової економіки. Одним із проявів таких диспропорцій є значні відхилення в платіжних балансах різних країн. Платіжний баланс відображає співвідношення між доходами і витратами країни в зовнішньоекономічних операціях. Дефіцит платіжного балансу свідчить про перевищення імпорту над експортом, що може призвести до накопичення зовнішнього боргу та залежності від іноземного капіталу. Наприклад, за даними Національного банку України у 2024 р. дефіцит поточного рахунку платіжного балансу України становив 3,5% ВВП, що підтверджує значний тиск на зовнішню стабільність економіки (табл. 1). Протилежною ситуацією є профіцит платіжного балансу, коли експорт перевищує імпорт. Такі країни, як Німеччина та Китай традиційно мають значні надлишки, що свідчить про їх конкурентоспроможність на світових ринках [3]. За даними Міжнародного валютного фонду, у 2023 р. профіцит поточного рахунку Німеччини становив близько 7,5% ВВП, а Китаю – 1,9% ВВП. Такі дисбаланси можуть викликати напругу в міжнародній торгівлі та критику з боку партнерів, які стикаються з дефіцитом [4].

Нерівномірний розподіл інвестицій і кредитів є ще одним проявом монетарного дисбалансу. Розвинені країни з розвиненими фінансовими ринками та стабільною економікою залучають основну частину світових інвестиційних потоків. За даними Світового банку, у 2022 р. близько 70% прямих іноземних інвестицій надійшло до країн

з високим рівнем доходу. Водночас країни, що розвиваються, особливо в Африці та Південній Азії, стикаються з браком інвестицій, що обмежує їхній економічний розвиток і збільшує бідність [5].

Таблиця 1. Динаміка платіжного балансу України за 2019–2023 рр., млн євро [6]

Показник	2019	2020	2021	2022	2023
А. Рахунок поточних операцій	-3696	4735	-3370	7636	-8847
Баланс товарів та послуг	-11203	-2022	-2320	-24867	-35030
Баланс товарів	-12771	-5868	-5689	-14130	-26933
Баланс послуг	1568	3846	3369	-10737	-8098
Баланс первинних доходів	1 710	3 174	-4 961	8 139	4 689
Оплата праці (баланс)	11 401	10 265	11 477	12 169	10 272
Доходи від інвестицій (баланс)	-9 691	-7 091	-16 438	-4 031	-5 786
Інші первинні доходи	—	—	—	—	203
Баланс вторинних доходів	5 797	3 583	3 911	24 364	21 495
В. Рахунок операцій з капіталом	34	-2	13	172	134
Чисте кредитування (+)/ чисте запозичення (-) (=A+B)	-3 662	4 733	-3 357	7 808	-8 713
С. Фінансовий рахунок	-2 592	5 408	-1 837	7 603	-7 157
Прямі інвестиції (сальдо)	-4 630	69	-6 392	-250	-4 103
Портфельні інвестиції (сальдо)	-4 576	724	-839	1 884	2 523
Похідні фінансові інструменти (сальдо)	0	279	150	41	0
Інші інвестиції (сальдо)	2 679	1 784	3 031	7 662	-16 004
D. Зведений баланс (= A + B - C)	5 360	1 688	428	-2 350	8 662
E. Резерви та пов'язані статті	5 360	1 688	428	-2 350	8 662
Резервні активи	3 934	2 552	2 212	-1 734	10 427
Кредити МВФ	-1 425	864	-555	616	1 764

Крім того, нерівномірний розподіл кредитних ресурсів посилює фінансові диспропорції. Розвинені країни мають доступ до дешевих кредитів завдяки високим кредитним рейтингам і довірі інвесторів. Наприклад, середня процентна ставка за державними облігаціями США у 2023 р. становила близько 1,5%. Водночас країни, що розвиваються, змушені залучати кошти під вищі відсотки через підвищені ризики. У деяких африканських країнах процентні ставки за державними облігаціями перевищують 10%, що ускладнює обслуговування боргу та гальмує економічне зростання.

Фінансові кризи часто є результатом накопичення фінансових дисбалансів. Накопичення дефіциту платіжного балансу, надмірна залежність від короткотермінових зовнішніх запозичень та нерівномірний розподіл інвестицій створюють передумови для кризових явищ [7]. Азійська фінансова криза 1997–1998 рр. є яскравим прикладом, коли країни Південно-Східної Азії пережили масовий відтік капіталу, девальвацію валюти та економічні спади через накопичені дисбаланси. Глобальна фінансова криза 2008 р. також була пов'язана з фінансовим дисбалансом, зокрема на ринках нерухомості та деривативів США. Надмірне кредитування без належного оцінювання ризику зумовило виникнення «бульбашки», яка лопнула, що призвело до банкрутства фінансових установ і рецесії в багатьох країнах світу.

Нерівномірний розподіл інвестицій і кредитів також сприяє регіональному дисбалансу. У межах однієї країни інвестиції можуть бути зосереджені в певних регіонах або секторах, залишаючи інші без належного фінансування. Це призводить до економічної нерівності, соціальної напруги та міграції населення. В Україні, наприклад, значна частина інвестицій спрямовується в столицю та промислові центри, а сільська місцевість залишається недофінансованою, що стримує її розвиток. Фінансовий дисбаланс також впливає на курси валют. Країни з постійним дефіцитом платіжного

балансу стикаються з тиском на національну валюту, що призводить до її девальвації. Це, у свою чергу, збільшує вартість імпорту та може призвести до інфляції. Навпаки, країни з профіцитом можуть зіткнутися з переоцінюванням валюти, що знижує конкурентоспроможність їхнього експорту.

Фінансові дисбаланси, що виникають у світовій економіці, мають значний вплив на соціально-економічний розвиток країн. Нерівномірний розподіл капіталу, дисбаланс у платіжному балансі та коливання валютних курсів можуть призвести до економічної нестабільності. Наприклад, дослідження показують, що накопичення фінансових дисбалансів створює передумови для виникнення економічних криз, які негативно впливають на добробут населення та стабільність фінансових систем.

Станом на 31 грудня 2024 р. державний та гарантований державою борг України становив 6 980,93 млрд грн, або 166,06 млрд дол. США [8]. З цієї суми зовнішній борг складав 5 048,44 млрд грн (72,32% загальної суми боргу), або 120,09 млрд дол. США, а внутрішній борг – 1 932,49 млрд грн (27,68%), або 45,97 млрд дол. США. Протягом 2024 р. борг зріс на 1,46 трлн грн, що свідчить про значне фінансове навантаження на економіку країни (рис. 2). За оцінками, співвідношення державного боргу до ВВП досягло 92%, що підкреслює важливість ефективного управління борговими зобов'язаннями для забезпечення макроекономічної стабільності [9].

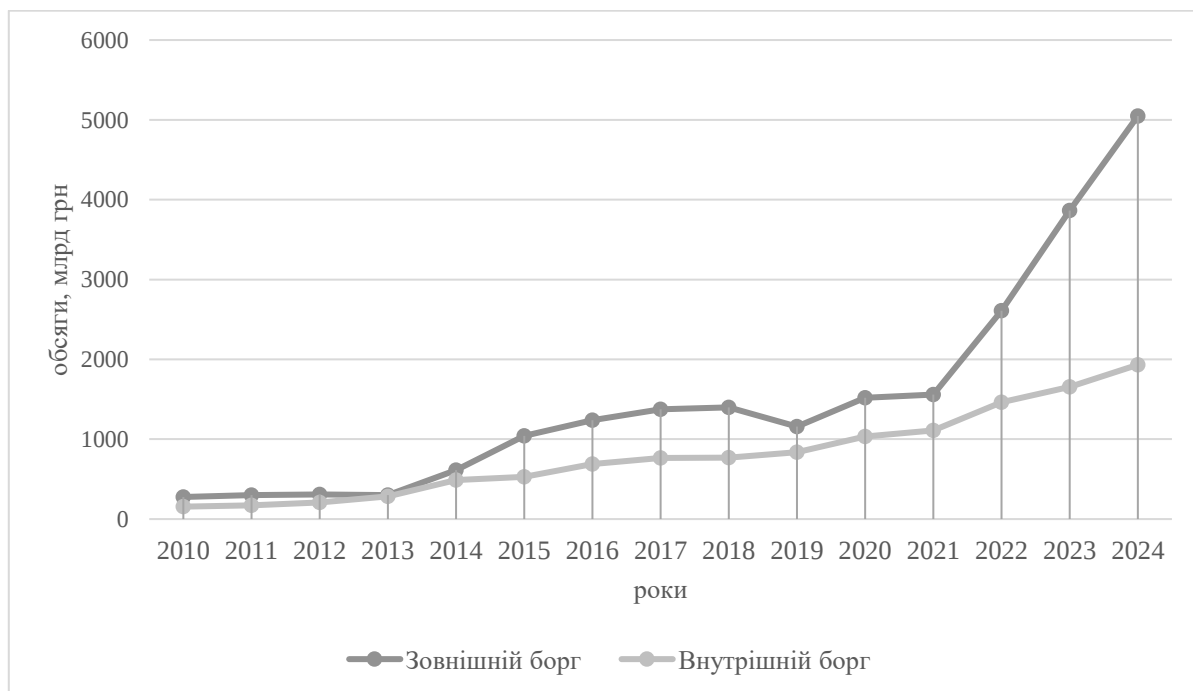

Рисунок 2. Динаміка зовнішнього та внутрішнього державного боргу України за 2010 – 2024 рр. [10]

Соціально-економічні наслідки фінансових дисбалансів проявляються у зростанні безробіття, зниженні рівня та збільшенні нерівності. Під час світової фінансової кризи 2007–2009 рр. багато країн зіткнулися зі значним скороченням ВВП і зростанням рівня бідності. За даними Світового банку, у 2009 р. світовий ВВП впав на 1,7%, що стало першою світовою рецесією після Другої світової війни.

Фінансовий дисбаланс також впливає на стабільність банківських систем. Надмірна залежність від зовнішніх запозичень може призвести до кризи ліквідності та банкрутства фінустанов. У 2008 р. банкрутство інвестиційного банку Lehman Brothers стало каталізатором світової фінансової кризи, виявивши вразливість фінансових систем до системних ризиків. Міжнародні організації відіграють ключову роль у регулюванні

фінансових дисбалансів і забезпеченні стабільності світової економіки. Міжнародний валютний фонд (МВФ) надає фінансову підтримку країнам, які мають проблеми з платіжним балансом, і стежить за глобальними економічними тенденціями. За даними МВФ, у 2020 р. організація надала фінансову допомогу 81 країні на загальну суму понад 102 млрд дол. США для подолання наслідків пандемії COVID-19.

Світовий банк допомагає зменшити фінансовий дисбаланс шляхом фінансування розвитку та технічної допомоги. У 2021 фінансовому році Світовий банк надав 98,8 млрд дол. США фінансування країнам, що розвиваються, для підтримання економічного зростання та зменшення бідності.

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) аналізує економічну політику своїх країн-членів і дає рекомендації щодо зменшення фінансових дисбалансів. Згідно зі звітом ОЕСР за 2020 рік, організація рекомендувала країнам посилити координацію фіскальної та монетарної політики для забезпечення стійкого економічного зростання та зменшення макроекономічних дисбалансів.

Міжнародні організації також сприяють підвищенню прозорості та ефективності фінансових ринків. Наприклад, Базельський комітет з банківського нагляду розробляє стандарти банківського регулювання, спрямовані на посилення стійкості банківських систем і зниження ризиків, пов'язаних з фінансовими дисбалансами. Співпраця між країнами та міжнародними організаціями є важливою для ефективного управління фінансовими дисбалансами. У 2009 р. Велика двадцятка погодила пакет стимулів у розмірі 5 трлн дол. США для подолання глобальної фінансової кризи, підкресливши важливість колективних дій для вирішення глобальних економічних проблем. Незважаючи на зусилля міжнародних організацій, фінансовий дисбаланс залишається серйозною проблемою для світової економіки. За даними МВФ, у 2020 р. світовий борг досяг рекордного рівня в 226 трлн дол. США, що становить 256% світового ВВП, що підкреслює необхідність подальших заходів для забезпечення фінансової стійкості.

Як наслідок, фінансовий дисбаланс має глибокий вплив на соціально-економічний розвиток країн, сприяючи економічній нестабільності та соціальним проблемам. Міжнародні організації відіграють ключову роль у регулюванні цих дисбалансів, надаючи фінансову підтримку, технічну допомогу та політичні поради. Проте ефективне управління фінансовими дисбалансами потребує постійної співпраці між країнами та міжнародними інституціями, а також упровадження структурних реформ на національному рівні.

Висновки. Фінансові дисбаланси залишаються однією з ключових проблем глобальної економіки, що вимагає системного аналізу та ефективного управління. Проведений аналіз засвідчив, що нерівномірність фінансових потоків, диспропорції в платіжних балансах та накопичення державного боргу суттєво впливають на економічну стабільність окремих країн і світу загалом. Україна, зіткнувшись зі значним зростанням зовнішнього та внутрішнього боргу, демонструє потребу в упровадженні стратегій для підвищення фінансової стійкості, включаючи посилення співпраці з міжнародними організаціями, залучення інвестицій та оптимізацію боргової політики. Перспективи подолання фінансових дисбалансів пов'язані з упровадженням сучасних механізмів регулювання, таких, як розвиток інноваційних інструментів фінансування, покращення прозорості економічної політики та гармонізація міжнародних економічних відносин. Для України важливим є не лише стабілізація економіки, а й створення умов для довготривалого розвитку, що сприятиме зменшенню залежності від зовнішніх запозичень та забезпеченню сталого зростання. Проведені дослідження окреслили пріоритети майбутніх реформ та наголосили на важливості інтеграції країни у світову економіку на умовах фінансової рівноваги.

Conclusions. Financial imbalances remain one of the key problems of the global economy, requiring systematic analysis and effective management. The analysis showed that the unevenness of financial flows, imbalances in the balance of payments and the accumulation of public debt significantly affect the economic stability of individual countries and the world as a whole. Ukraine, faced with a significant increase in external and internal debt, demonstrates the need to implement strategies to increase financial stability, including strengthening cooperation with international organizations, attracting investments and optimizing debt policy. The prospects for overcoming financial imbalances are associated with the implementation of modern regulatory mechanisms, such as the development of innovative financing instruments, improving the transparency of economic policy and harmonizing international economic relations. For Ukraine, it is important not only to stabilize the economy, but also to create conditions for long-term development, which will help reduce dependence on external borrowing and ensure sustainable growth. The conducted studies outlined the priorities of future reforms and emphasized the importance of the country's integration into the global economy under conditions of financial balance.

Список використаних джерел

1. Національний банк України. Платіжний баланс у 2024 році. URL: https://bank.gov.ua/files/ES/State_m.pdf (дата звернення: 02.02.2025).
2. Міністерство розвитку громад та територій України. Уряд України затвердив зміни до Державної стратегії регіонального розвитку. URL: https://mtu.gov.ua/news/35847.html?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 02.02.2025).
3. Національний банк України. Валютна лібералізація – перехід до режиму вільного руху капіталу в Україні. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Bakhtari_2017-11-24_pr.pdf?v=4&utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 02.02.2025).
4. International Monetary Fund. External Sector Report: Imbalances Receding. July 2024. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/ESR/Issues/2024/07/12/external-sector-report-2024> (дата звернення: 02.02.2025).
5. World Bank Group. Addressing Challenges to Growth, Security and Stability – Scene-Setter Speech by World Bank Group President David Malpass. Speeches & Transcripts/ April 12, 2022. URL: <https://www.worldbank.org/uk/news/speech/2022/04/12/addressing-challenges-to-growth-security-and-stability-scene-setter-speech-by-world-bank-group-president-david-malpass> (accessed: 02.02.2025).
6. Мінфін. Платіжний баланс України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/balance/> (дата звернення: 02.02.2025).
7. Режко Д. С. Проблеми та перспективи розвитку органів місцевого самоврядування в умовах економічної кризи. Інвестиції: практика та досвід. 2024. Вип. 24. С. 145–150. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/investplan/issue/view/190/142> (дата звернення: 02.02.2025).
8. Трибуна. Економіка. Держборг України у 2024 році зріс на 1,46 трильйона гривень, повідомляє Мінфін. 27.01.2025. URL: <https://tribune.com.ua/derzhborg-ukrayiny-2024-rotsi-zris/> (дата звернення: 02.02.2025).
9. Офіційний портал Верховної ради України. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. «Про затвердження державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.02.2025).
10. Мінфін. Державний борг України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/> (дата звернення: 02.02.2025).

References

1. Nacionalnyj bank Ukrajinj. Platizhnyj balans u 2024 roci. Available at: https://bank.gov.ua/files/ES/State_m.pdf (accessed: 02 February 2025).
2. Ministerstvo rozvytku ghromad ta terytorij Ukrajinj. Urjad Ukrajinj zatverdyv zminy do Derzhavnoji strateghiji rehionaljnogho rozvytku. Available at: https://mtu.gov.ua/news/35847.html?utm_source=chatgpt.com (accessed: 02 February 2025).
3. Nacionalnyj bank Ukrajinj. Valjutna liberalizacija – perekhid do rezhymu viljnogho rukhu kapitalu v Ukrajinj. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Bakhtari_2017-11-24_pr.pdf?v=4&utm_source=chatgpt.com (accessed: 02 February 2025).

4. International Monetary Fund. External Sector Report: Imbalances Receding. July 2024. Available at: <https://www.imf.org/en/Publications/ESR/Issues/2024/07/12/external-sector-report-2024> (accessed: 02 February 2025).
5. World Bank Group. Addressing Challenges to Growth, Security and Stability – Scene-Setter Speech by World Bank Group President David Malpass. Speeches & Transcripts/ April 12, 2022. Available at: <https://www.worldbank.org/uk/news/speech/2022/04/12/addressing-challenges-to-growth-security-and-stability-scene-setter-speech-by-world-bank-group-president-david-malpass> (accessed: 02 February 2025).
6. Minfin. Platizhnyj balans Ukrainy. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/balance/> (accessed: 02 February 2025).
7. Rezhko D. S. (2024) Problemy ta perspektyvy rozvytku orghaniv miscevogho samovrjaduvannja v umovakh ekonomichnoji kryzy [Problems and prospects of the development of local self – governmentbodies in the conditions of economic crisis]. Investyciji: praktyka ta dosvid, vyp. 24, pp. 145–150. Available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/issue/view/190/142> (accessed: 02 February 2025).
8. Trybuna. Ekonomika. Derzhborgh Ukrainy u 2024 roci zris na 1,46 tryljiona ghryvenj, povidomljaje Minfin. 27.01.2025. Available at: <https://tribune.com.ua/derzhborg-ukrayiny-2024-rotsi-zris/> (accessed: 02 February 2025).
9. Oficijnyj portal Verkhovnoji rady Ukrainy. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 5 serpnja 2020 r. № 695. “Pro zatverdzhennja derzhavnoji strateghija reghionalnogho rozvytku na 2021–2027 roky”. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (accessed: 02 February 2025).
10. Minfin. Derzhavnyj borgh Ukrainy. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/> (accessed: 02 February 2025).